

	System Zarządzania Jakością	Wersja: 04
	POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI MEDYCZNYMI	PM – 16

	Stanowisko:	Imię i nazwisko:	Data:	Podpis:
Opracował:	Specjalista ds. epidemiologii	Elżbieta Wolf	04.04.2024 r.	<i>mgr Elżbieta Wolf</i> Specjalista ds. epidemiologii 1200021P
Zatwierdził pod względem merytorycznym:	St. inspektor ds. technicznych	Jerzy Nagłowski	04.04.2024 r.	<i>St. Inspektor</i> ds. administracyjno-technicznych Jerzy Nagłowski
Zatwierdził pod względem formalno – prawnym:	Dyrektor	Sławomir Wysocki	11.04.2024 r.	<i>DYREKTOR</i> Specjalistycznego 72-07 Choroń, Plac 1 Gruzicy w Wolicy k/Kalisza lek. med. Sławomir Wysocki

1. Cel:

Celem niniejszej procedury jest ustalenie podstawowych zasad gospodarowania odpadami medycznymi powstałymi w wyniku udzielania świadczeń zdrowotnych zgodnie z obowiązującą normą prawną.

2. Zakres stosowania:

Procedura dotyczy pracowników medycznych oraz pracowników niemedycznych realizujących zadania związane ze świadczeniem usług medycznych.

3. Terminologia:

3.1. **Odpady medyczne** są to odpady powstające w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych oraz prowadzeniem badań i doświadczeń naukowych w zakresie medycyny.

Zgodnie z ustawowymi regulacjami odpady medyczne podzielone zostały na:

odpady medyczne - zakaźne o kodach 18 01 02*, 18 01 03*, 18 01 82*

odpady medyczne – niebezpieczne, inne niż zakaźne o kodach 18 01 06*, 18 01 08*

odpady medyczne, inne niż niebezpieczne o kodach 18 01 01, 18 01 04, 18 01 07, 18 01 09

* - oznacza, że odpad jest niebezpieczny

3.2. **Magazynowanie odpadów** to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem do utylizacji.

System Zarządzania Jakością	PM - 16
POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI MEDYCZNYMI	Wersja: 04

4. Odpowiedzialność:

- 4.1. Specjalista ds. epidemiologii odpowiedzialny jest za opracowanie i wdrożenie procedury postępowania z odpadami medycznymi według aktualnych norm prawnych.
- 4.2. Segregacja odpadów medycznych stanowi podstawę postępowania w codziennej pracy każdego pracownika medycznego i niemedycznego. Każdy pracownik na swoim stanowisku pracy odpowiada za pracę zgodną z przyjętymi normami w zakresie postępowania z odpadami medycznymi.
- 4.3. Nadzór nad wszystkimi czynnościami związanymi z procedurą pełnią: kierownicy, ordynatorzy oddziałów, pielęgniarki oddziałowe, pielęgniarki koordynujące pracę w DDL oraz poradni – każdy w swoim zakresie.
- 4.4. Nadzór nad wszystkimi czynnościami związanymi z procedurą w zakresie profilaktyki zakażeń i kontroli wewnętrznej pełni Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych.
- 4.5. Za prawidłowe magazynowanie i przekazanie odpadów medycznych do utylizacji w jednostce odpowiada Dział Administracyjno-Eksploatacyjny.
- 4.6. Za prawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi w jednostce odpowiada Dyrektor Zespołu Zakładów.

5. Tryb postępowania

- 5.1. **Odpady medyczne** o kodach **18 01 02***, **18 01 03***, **18 01 82*** z wyjątkiem odpadów o ostrych końcach i krawędziach;

18 01 02* – pojemniki po krwi i preparatach krwiopochodnych (worki z pozostałością po przetoczeniu i zestawy po przetoczeniu) – szczegółowy sposób postępowania określa Procedura PM-40, FA- 10 – *Procedura zasad leczenia krwii i jej składnikami*.

18 01 03* – odpady, które zawierają żywe drobnoustroje chorobotwórcze lub ich toksyny oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiału genetycznego zakaźne dla ludzi i zwierząt np.: zainfekowane pieluchomajtki, podpaski, opatrunki, zużyty sprzęt jednorazowy: strzykawki, przyrządy do przetoczeń płynów infuzyjnych wraz z opakowaniami po przetoczonych lekach, rękawiczki, pęsety, zestawy drenów do drenażu opłucnowego, zestawy do punkcji opłucnowej, cewniki Foley'a, cewniki i maski do tlenoterapii, zestawy do nebulizacji, ustniki, opróżnione worki na mocz, zgłębniki żołądkowe, pojemniki z zawartością materiału biologicznego, kieliszki, nerki jednorazowe, jednorazowe zaworki biopsyjne i ssące, zużyte wielorazowe

System Zarządzania Jakością	PM - 16
POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI MEDYCZNYMI	Wersja: 04

zaworki biopsyjne i ssące, filtry do AMBU, i inny materiał skażony krwią, wydaliniami, wydzielinami i płynami ustrojowymi oraz każdy materiał pochodzący od pacjenta izolowanego z powodu podejrzenia lub rozpoznania choroby zakaźnej.

18 01 82* – pozostałości z żywienia pacjentów izolowanych/ zakaźnych.

Zgodnie z wytycznymi organizacji międzynarodowych (CDC, WHO) na poziomie praktycznym przyjmuje się, że czynnikiem określającym, czy należy traktować **odpad medyczny jako zakaźny** jest stwierdzenie, czy odpad jest zanieczyszczony potencjalnie zakaźnym materiałem biologicznym człowieka (przede wszystkim: krew, płyn mózgowo-rdzeniowy, płyny ustrojowe) oraz status pacjenta, od którego pochodzi materiał (czy pacjent ma rozpoznaną chorobę zakaźną i jaka jest specyfika tej choroby).

Odpady medyczne o kodach **18 01 02***, **18 01 03***, **18 01 82*** z wyjątkiem odpadów o ostrych końcach i krawędziach zbierane są w miejscu ich powstawania do pojemników lub worków jednorazowego użycia z folii polietylenowej, nieprzezroczystej z możliwością jednokrotnego zamknięcia, opornych na działanie wilgoci i środków chemicznych - **koloru czerwonego**. Worki jednorazowego użycia umieszczone są na stelażach lub w sztywnych pojemnikach jednorazowego lub wielokrotnego użycia w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem lub pojemnikiem (np. kosz pedałowy)

5.2. **Odpady medyczne zwane wysoce zakaźnymi odpadami medycznymi**, zbierane są w miejscu ich powstawania do:

1. Opakowania wewnętrznego złożonego z:

- a) worka jednorazowego użycia z folii polietylenowej, **koloru czerwonego**, wytrzymałego, odpornego na działanie wilgoci i środków chemicznych, z możliwością jednokrotnego zamknięcia, który po wypełnieniu i zamknięciu jest umieszczany w drugim worku spełniającym te same wymagania, lub
- b) sztywnego, odpornego na działanie wilgoci, mechanicznie odpornego na przekłucie lub przecięcie pojemnika **koloru czerwonego** – w przypadku odpadów medycznych o ostrych końcach i krawędziach;

2. Opakowania zewnętrznego, które stanowi pojemnik **koloru czerwonego**, wytrzymały, odporny na działanie wilgoci i środków chemicznych, wykonany w sposób umożliwiający dezynfekcję, z możliwością szczelnego zamknięcia.

Wysoco zakaźne odpady medyczne są to odpady medyczne, w których zidentyfikowano lub co do których istnieje uzasadnione podejrzenie, że zawierają biologiczne czynniki chorobotwórcze, które podlegają zakwalifikowaniu do kategorii A zgodnie z pkt 2.2.62.1.4.1 załącznika A do Umowy europejskiej dotyczącej

System Zarządzania Jakością	PM - 16
POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI MEDYCZNYMI	Wersja: 04

międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) z dnia 30 września 1957 r. (Załącznik 1)

- 5.3. **Odpady medyczne** o kodach **18 01 06***, **18 01 08*** z wyjątkiem odpadów o ostrych końcach i krawędziach;

18 01 06* – chemikalia w tym odczynniki chemiczne, zawierające substancje niebezpieczne - izotopowe substancje toksyczne, zużyte rozpuszczalniki i odczynniki chemiczne, np. ksylen, formalina, zużyte kasety do analizatorów parametrów krytycznych, odpady radioaktywne, butelki szklane, plastikowe po formalinie, jodynie, benzynie, środkach kontrastowych, środkach dezynfekcyjnych, opakowania po chusteczkach myjąco-dezynfekcyjnych, przeterminowane środki dezynfekcyjne i odczynniki.

18 01 08* – leki cytotoksyczne i cytostatyczne (w tym cały sprzęt jednorazowy wykorzystywany do przygotowania i podawania leku cytostatycznego oraz środki ochrony indywidualnej: maski, czepki, rękawice, fartuchy).

Odpady medyczne o kodach **18 01 06***, **18 01 08*** z wyjątkiem odpadów o ostrych końcach i krawędziach zbierane są do worków jednorazowego użycia z folii polietylenowej, nieprzezroczystej z możliwością jednokrotnego zamknięcia - **koloru żółtego**. Worki jednorazowego użycia umieszczone są na stelażach lub w sztywnych pojemnikach jednorazowego lub wielokrotnego użycia w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem lub pojemnikiem (np. kosz pedałowy)

- 5.4. **Odpady medyczne** o ostrych końcach i krawędziach o kodach **18 01 02***, **18 01 03***, **18 01 06***, **18 01 08*** zbierane są w miejscu ich powstawania do pojemników jednorazowego użycia, sztywnych, opornych na działanie wilgoci, mechanicznie odpornych na przekłucie bądź przecięcie. Pojemniki należy ustawiać najbliżej stanowiska pracy, w miejscu zapewniającym swobodę i bezpieczeństwo poruszania się personelu. Zasady oznaczania kolorami poszczególnych rodzajów odpadów medycznych stosuje się odpowiednio (**czerwone, żółte**).

- 5.5. **Odpady medyczne** o kodach **18 01 01**, **18 01 04**, **18 01 07**, **18 01 09** z wyjątkiem odpadów o ostrych końcach i krawędziach,

18 01 01 – narzędzia chirurgiczne i zabiegowe, nie mające kontaktu z materiałem zakaźnym

18 01 04 – inne odpady niż wymienione w 18 01 03*, (nieskażone materiały stosowane w leczeniu, nieskażone prześcieradła, podkłady, pieluchomajtki, akcesoria z urządzeń medycznych po kontakcie z pacjentem, np. czujniki, mankiety, elektrody, uszkodzone okablowanie urządzeń medycznych, jednorazowe chusteczki myjąco-dezynfekcyjne po dekontaminacji powierzchni i sprzętu bez zanieczyszczeń materiałem biologicznym)

System Zarządzania Jakością	PM - 16
POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI MEDYCZNYMI	Wersja: 04

18 01 07 – chemikalia, w tym odczynniki chemiczne, inne niż wymienione w 18 01 06* (opakowania po lekach: fiołki, flakony z wyłączeniem cytostatyków)

18 01 09 – leki inne niż wymienione w 18 01 08* (procedura apteczna II - 12 zawarta w Receptariuszu szpitalnym)

Odpady medyczne o kodach **18 01 01**, **18 01 04**, **18 01 07**, **18 01 09** z wyjątkiem odpadów o ostrych końcach i krawędziach, zbierane są do worków jednorazowego użycia z folii polietylenowej nieprzezroczystej z możliwością jednokrotnego zamknięcia albo do pojemników wielokrotnego użycia - **koloru niebieskiego**.

Worki jednorazowego użycia umieszczone są na stelażach lub w sztywnych pojemnikach jednorazowego lub wielokrotnego użycia w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem lub pojemnikiem (np. kosz pedałowy)

5.6. Pojemniki lub worki mogą być wypełnione nie więcej niż do **2/3 ich objętości**.

5.7. Odpadów nie należy upychać, przekładać, ugniatać, wstrząsać.

W przypadku omyłkowego umieszczenia odpadu nie będącego odpadem medycznym o wskazanym kodzie w pojemniku lub worku, należy odpad ten traktować wg kodu wskazanego na pojemniku lub worku i nie przekładać do innego pojemnika lub worka.

5.8. Pojemniki lub worki wymienia się nie rzadziej niż **co 72 godziny** - z wyłączeniem „wysoce zakaźnych odpadów medycznych”, które mogą być przechowywane w miejscu powstania **nie dłużej niż 24 godziny**.

5.9. Otwieranie jednorazowych worków lub pojemników raz zamkniętych jest **niedopuszczalne**.

W przypadku uszkodzenia worka lub pojemnika należy go w całości umieścić w większym nieuszkodzonym worku lub pojemniku spełniającym te same wymagania.

5.10. Pojemnik lub worek z odpadami medycznymi musi posiadać oznakowanie, które zawiera:

- kod odpadów medycznych,
- nazwę wytwórcy odpadów medycznych,
- numer REGON wytwórcy odpadów,
- numer księgi rejestrowej wytwórcy
- datę i godzinę otwarcia,
- datę i godzinę zamknięcia,

System Zarządzania Jakością	PM - 16
POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI MEDYCZNYMI	Wersja: 04

- w przypadku wysoce zakaźnych odpadów medycznych pojemnik oznaczony jest dodatkowo znakiem ostrzegającym przed zagrożeniem biologicznym oraz napisem „**MATERIAŁ ZAKAŹNY DLA LUDZI**”.

Pojemnik na odpady medyczne o ostrych końcach i krawędziach należy opisać z chwilą wrzucenia do niego pierwszego odpadu.

6. Wstępne magazynowanie odpadów.

6.1. **Odpady medyczne**, są wstępnie magazynowane w sposób selektywny z zachowaniem podziału określonego w normie prawnej, w odpowiednio przystosowanym do tego celu **pomieszczeniu** albo stacjonarnym lub przenośnym **urządzeniu chłodniczym**, przeznaczonym wyłącznie do magazynowania odpadów medycznych.

6.2. Przenośne urządzenie chłodnicze może być wykorzystywane do wstępnego magazynowania odpadów medycznych w przypadku wytwarzania ich niewielkiej ilości.

6.3. Pomieszczenie:

- posiada niezależne wejście;
- jest zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych;
- posiada ściany i podłogi wykonane z materiałów gładkich, łatwo zmywalnych i umożliwiających dezynfekcję;
- jest zabezpieczone przed dostępem owadów, gryzoni oraz innych zwierząt;
- posiada drzwi wejściowe bez progu, których szerokość i wysokość gwarantuje swobodny dostęp;
- umożliwia magazynowanie odpadów medycznych w oznakowanych, szczelnie zamkniętych pojemnikach lub kontenerach;
- jest wyposażone w termometr do pomiaru temperatury wewnątrz pomieszczenia;
- posiada wentylację zapewniającą podciśnienie, z zapewnieniem filtracji odprowadzanego powietrza; dopuszcza się zastosowanie wentylacji grawitacyjnej pod warunkiem magazynowania odpadów medycznych w szczelnie zamkniętych pojemnikach lub kontenerach i oznakowanych w zależności od rodzaju magazynowanych odpadów medycznych;
- posiada zabezpieczenia techniczne przed rozprzestrzenianiem się magazynowanych odpadów medycznych, obejmujące również gromadzenie ewentualnych odcieków z tych odpadów.

System Zarządzania Jakością	PM - 16
POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI MEDYCZNYMI	Wersja: 04

Przy pomieszczeniu oraz przy stacjonarnym urządzeniu chłodniczym zapewnia się dostęp do:

- umywalki z bieżącą zimną i ciepłą wodą, zainstalowanej w sposób umożliwiający co najmniej umycie rąk bezpośrednio po wyjściu z pomieszczenia lub urządzenia, wyposażonej w dozowniki z mydłem i środkiem do dezynfekcji rąk oraz ręczniki jednorazowego użytku;
- wody bieżącej ciepłej i zimnej do celów porządkowych;
- wydzielonych miejsc odpowiednio do przechowywania czystych oraz zbierania brudnych środków ochrony indywidualnej dla osób przebywających w miejscach przeznaczonych do wstępnego magazynowania odpadów medycznych.

6.4. Pomieszczenie utrzymywane jest na bieżąco w czystości. Po każdym usunięciu odpadów medycznych o kodach **18 01 02***, **18 01 03***, **18 01 82*** pomieszczenie i pojemniki są dezynfekowane a następnie myte, albo dezynfekowane i myte przy użyciu środka myjąco-dezynfekcyjnego.

W przypadku odpadów medycznych, o kodach **18 01 06***, **18 01 08*** i **18 01 01**, **18 01 04**, **18 01 07**, **18 01 09** pomieszczenie i pojemniki są myte i stosownie do potrzeb dezynfekowane.

6.5. Dopuszcza się wstępne magazynowanie odpadów medycznych, o kodach **18 01 01**, **18 01 04**, **18 01 07**, **18 01 09** w sposób selektywny z zachowaniem podziału, w oznakowanych w zależności od rodzaju odpadów medycznych, szczelnie zamkniętych pojemnikach lub kontenerach, w innym miejscu wstępnego magazynowania niż wymienione, które:

- jest przeznaczone i przystosowane do wstępnego magazynowania odpadów;
- posiada uszczelnione podłoże i zorganizowane dojazdy lub dojścia;
- jest zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych;
- jest zabezpieczone przed dostępem owadów, gryzoni oraz innych zwierząt;
- jest zabezpieczone przed wpływem czynników atmosferycznych, w tym zadaszone;
- jest utrzymywane na bieżąco w czystości.

System Zarządzania Jakością	PM - 16
POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI MEDYCZNYMI	Wersja: 04

7. Warunki magazynowania odpadów

Kod odpadu	Temperatura przechowywania	Czas przechowywania
18 01 02*	do 10°C	nie dłużej niż 72 godziny
18 01 03*	do 10°C lub ----- od 10°C do 18°C	nie dłużej niż 30 dni
18 01 06*		-----
18 01 08*		nie dłużej niż 72 godziny
18 01 10*		
18 01 82*		
18 01 01	brak wymagań	nie dłużej niż 30 dni
18 01 04		
18 01 07		
18 01 09		

8. Transport wewnętrzny odpadów.

8.1. Odpady medyczne przygotowywane są do transportu przez pracowników firmy świadczącej usługę kompleksowego utrzymania czystości na terenie Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Płuc i Gruźlicy w Wolicy k. Kalisza.

8.2. Odbiór i transport wewnętrzny odpadów medycznych oraz pozostałych odpadów niebezpiecznych wykonuje pracownik firmy świadczącej usługę kompleksowego utrzymania czystości na terenie Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Płuc i Gruźlicy w Wolicy k. Kalisza.

8.3. Transport wewnętrzny odpadów medycznych z miejsca ich powstawania do miejsca wstępnego magazynowania odbywa się środkami transportu przeznaczonymi wyłącznie do tego celu.

8.4. Do transportu wewnętrznego odpadów medycznych o kodach **18 01 02***, **18 01 03***, **18 01 82***, używa się wózków zamykanych lub wózków przewożących pojemniki zamykane. W przypadku niewielkich ilości odpadów medycznych do transportu wewnętrznego odpadów medycznych można używać transportowych pojemników zamykanych.

8.5. Transport wewnętrzny odpadów medycznych wykonuje się w sposób uniemożliwiający uszkodzenie pojemnika lub worka.

8.6. Środki transportu wewnętrznego odpadów medycznych i pojemniki wielokrotnego użycia, służące do transportu odpadów medycznych, utrzymuje się na bieżąco w czystości. Po każdym usunięciu odpadów medycznych, **18 01 06***, **18 01 08***,

System Zarządzania Jakością	PM - 16
POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI MEDYCZNYMI	Wersja: 04

18 01 01, 18 01 04, 18 01 07, 18 01 09 , myje się i stosownie do potrzeb dezynfekuje, a w przypadku odpadów medycznych **18 01 02***, **18 01 03***, **18 01 82***, dezynfekuje się a następnie myje albo dezynfekuje i myje przy użyciu środka myjąco–dezynfekcyjnego.

8.7. Transport wewnętrzny odpadów medycznych odbywa się w sposób uniemożliwiający narażenie na bezpośredni kontakt z tymi odpadami, niedopuszczający do ich zmieszania oraz pozwalający na zachowanie warunków higienicznych, w tym ochrony przed zanieczyszczeniem.

9. Odbiór i wywóz odpadów.

Odpady odbiera w ramach umowy specjalistyczna firma, która posiada odpowiednie uprawnienia, w tym do transportu oraz unieszkodliwiania odpadów medycznych.

Procedura opracowana na podstawie art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. Z 2016 r. poz. 1987 i 1954 oraz z 2017 r. poz. 785) i rozporządzenia MZ (w porozumieniu z MŚ) w sprawie szczegółowego postępowania z odpadami medycznymi z dnia 5 października 2017 r. poz. 1975